

## MEZUNİYET SONRASI TIP EĞİTİMİ

M. İrem YILDIZ\* Cavit Işık YAVUZ\*\*

**Öz:** Türkiye’de mezuniyet sonrası tıp eğitimi birçok yönüyle kurumsallaşmıştır. Buna karşılık özellikle uzmanlık eğitiminde çok sayıda sorun tartışılmaktadır. Toplum ve Hekim Dergisi Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitimi başlıklı bu dosyada bu alandaki durumu, sorunları ve kurumsal aktörleri gözden geçirmeyi amaçlanmaktadır.

**Anahtar sözcükler:** Tıp eğitimi, mezuniyet sonrası, Türkiye

### Postgraduate Medical Education

**Abstract:** In many respects, postgraduate medical education in Turkey has become institutionalised. However, a number of issues are being debated, particularly with regard to specialist training. This special issue of the Community and Physician, entitled 'Postgraduate Medical Education', aims to review the current situation and the challenges faced by the institutional stakeholders in this field.

**Key words:** Medical education, post graduate, Türkiye

Türkiye’de tıp alanında mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimi Cumhuriyet sonrası kurumsallaşarak gelişmiştir. Günümüzde tıp fakülteleri ve Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde 40’tan fazla alanda hem uzmanlık hem de yan da uzmanlık eğitimi verilmektedir. Tıpta yaşanan hızlı değişimler, eğitim alanındaki yenilikler ve talepler, tıp mesleklerindeki uzmanlaşma eğilimi, sağlık politikaları başta olmak üzere yerel ve küresel politik değişimler gibi birçok faktör uzmanlık eğitimi sürecini etkilemektedir. Bugün Türkiye’deki hekim kitlesinin önemli bir kısmını asistan hekimler oluşturmaktadır. Verilere göre her dört hekimden birisi asistan hekimdir. Asistan hekim sayısındaki yıllar içindeki artışın önemli bir nedeni de asistan hekim emeği üzerinden sağlık hizmeti sunumunun kısıktırılmış sağlık hizmeti talebini karşılamak için sağlık otoritelerince bir çözüm olarak düşünülmüş olması ve eğitim kurumlarının eğitim verme yeterlikleri ve planları doğrultusundaki kontenjan talepleri göz ardı edilerek tıpta uzmanlık sınavında kontenjan artışı gerçekleştirilmesidir.

Asistan hekimlik ya da resmi nitelemesiyle uzmanlık öğrenciliği dönemi, meslek yaşamının farklı yönleriyle özellikli bir dönemdir. Bu dönem uzmanlık alanın gerektirdiği bilgi ve becerilerin kazanıldığı dönem olması yanında o alana ilişkin etik ilkelerin, tutumların, değerlerin edinildiği bir süreçtir. Bu bütünlük içerisinde dahili tıp bilimlerinde cerrahi tıp bilimlerinde ve temel tıp bilimlerinde eğitim süreçleri belirli bir müfredat programı çerçevesinde tamamlanmaktadır. Tıpta Uzmanlık Kurulu tarafından belirli bir süreç sonrasında oluşturulan ve aralıklı olarak güncellenen uzmanlık dallarına ve yan dallarına özel “Tıp ve Diş Hekimliği Alanlarındaki Uzmanlık Dallarının Çekirdek Müfredatları” eğitim döneminin önemli bir parçasıdır.

Yıllar içerisinde yaşanan değişimlere, oluşturulan mevzuat çerçevesine, kurulan kurum ve kurullara ve sistemlere ve ilerlemelere karşın uzmanlık eğitimi ülkemizde sağlık alanındaki birçok başka başlık gibi sorunlarla doludur. Uzmanlık eğitim sürecinde çalışma koşullarından eğitimin içeriği ve biçimine, sağlıkta

\*Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak. Rub Sağlığı ve Hastalıkları A.D.(ORCID No: 0000-0003-3676-6457)

\*\*Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fak. Halk Sağlığı A.D.(ORCID No: 0000-0001-9279-1740)

Geliş Tarihi / Received : 01.07.2026

Kabul Tarihi / Accepted : 09.07.2026

şiddetten nöbetlere, ücretlerden çalışma ilişkilerine ve mobbinge, uzmanlık eğitiminin takibinden eğitimin denetimine kadar birçok sorun gerek bu sorunların öznesi asistan hekimler gerekse de meslek örgütleri ve sendikalar tarafından sıkça dillendirilmektedir. Tıpta Uzmanlık Eğitiminde eğitim, hizmet ve iş gücü dengesindeki bozulmalar, yukarıda sözü geçen zorlukların tümü için yatkınlık yaratıcı bir özellik taşımakta, asistan hekimlerin hem kurumsal hem de mesleki aidiyetlerini azaltma riski yaratmakta, fiziksel ve psikososyal iyilik hallerini bozmaktadır.

Toplum ve Hekim'in bu özel dosyasında yukarıdaki kapsamda mezuniyet sonrası tıp eğitiminin irdelemesi amaçlanmıştır. Dosya hazırlama sürecinde yazıların bütünlüklü bir değerlendirme yapılmasına olanak verecek şekilde belirlenmesi hedeflenmiştir. Dosyanın alanın bütün sorun başlıklarını gözden geçirmesi söz konusu değildir ve böyle bir iddiası da yoktur. İncelenen konu başlıklarındaki irdelemelerin dosya birlikte ele alındığında tamamlayıcı bir çerçeve oluşturulması umulmaktadır.

Buradan hareketle dosyamız iki bölüm halinde sunulacaktır. Bu sayıdaki ilk bölümde yedi yazıya yer verilmektedir. Dosya kapsamında İzge Günel "yalnızca mesleki uygulamalara yönelik bir süreç olarak kavran-maması, "aksine, bilimsel düşünme, eleştirel sorgulama ve özgün bilgi üretimi kapasitesine sahip hekimlerin formasyonunu sağlayan bir akademik yapılanma olarak" tasarlanması gerektiğini belirttiği uzmanlık eğitimini "Akademik Özgürlük Bağlamında Tıpta Uzmanlık Eğitimi" başlığında ele aldı. M. Murat Civaner, "Tıpta Uzmanlık Eğitiminde Etik Sorunlar: Bağlam" başlıklı yazısında uzmanlık eğitiminde hekimlerin eğitim sürecinde karşılaştıkları etik sorunları ve değer sorunlarına yol açan başlıkları bağlamlarıyla birlikte ele aldı. Gülriz Erişgen 80'li yıllardan itibaren mezuniyet sonrası uzmanlık eğitiminde TTB etkinlik ve eylemlerini gerekçe ve sonuçları ile birlikte "TTB Faaliyetlerinde Tıpta Uzmanlık Eğitiminin Yeri" başlıklı yazısında derledi. "Tıpta Uzmanlaşma Ve Aşırı Uzmanlaşma: Neden Ve Nereye Kadar?" başlıklı yazısında İskender Sayek, ileri uzmanlık becerileri ile genel tıp disiplini arasında dengeli ve sürdürülebilir bir yapı kurulmasının önemli olduğunu ve tıpta uzmanlaşmanın tıp eğitime olan etkilerini ortadan kaldırmak için bir değişim ihtiyacı olduğunu vurguladığı yazısında tıpta uzmanlaşma sürecini irdeledi. Nergis Erdoğan ve Fatma Begüm Erol Forestier, "Dünya Sağlık Örgütü Bölgelerine Göre Tıpta Yan Dal Uzmanlaşmasının Genel Görünümü" başlıklı yazılarında DSÖ'nün bölgelerine göre dünyada yan dal uzmanlaşmasının

güncel durumunu, gelişim dinamiklerini, yarattığı sorunları ve olası çözüm yollarını değerlendirdiler.

"Tıpta Uzmanlık Eğitiminde Yeterlik Kurulları" başlıklı yazısında Dilek Aslan, tıpta uzmanlık eğitimi ile ilgili temel bilgilere ve tarihsel sürece değinerek Türkiye'de yeterlik kurullarının önemini, geleceğe dair önerilere de değinerek ele aldı. Ali İhsan Ökten ise "Şehir Hastaneleri Sonrası Uzmanlık Eğitimi" başlıklı yazısında şehir hastanelerinde asistan veya uzmanlık eğitiminin diğer yerlerde yaşanan sorunlarla ortak noktaları yanında şehir hastanelerinin kaotik yapısı nedeniyle sorunların daha da ağırlaştığını belirterek bu hastanelerde uzmanlık eğitiminde yaşanan sorunları ele aldı.

Dosyamızın ikinci bölümünde uzmanlık derneklerinin tıpta uzmanlık eğitime katkılarını, 2023 yılında yaşanan depremler sonrasında etkilenen bölgelerdeki uzmanlık eğitiminin durumunu, TUS kontenjanlarını, kamu üniversitelerinde uzmanlık eğitimini, asistan hekimlik ve hekimliğin dönüşümünü ele alan yazılar yer alacak.

Yazarlarımıza katkıları için teşekkür ediyoruz. Dosyamıza sizlerin de görüşlerinizi ileterek katkılarınızı bekliyoruz. İyi okumalar.